

UČITELJSKI TOVARIŠ.

List za šolo in dom.

Izhaja v 1. in 15. dan vsakega meseca, ter stoji za vse leto 3 gold., a za pol leta 1 gold. 50 kr. Spise in dopise vzprejema uredništvo, naročnino in oznanila pa Milic-eva tiskarna v Ljubljani.

Štev. 19.

V Ljubljani, 1. oktobra 1885. l.

XXV. leto.

Slovinci!

Letos praznujejo vsi slovanski rodovi tisočletnico slovanskega blagovestnika sv. Metoda. Pred tisoč leti spoznala sta sv. brata Ciril in Metod, da se le z materinim jezikom dá ucepiti v srca živa ljubezen do Boga; le z materinim jezikom bistriti um in krepiti národna zavest. Tisoč let dolgo slišali so Slovenci z javnega mesta samo še v cerkvi govoriti v slovenskem jeziku, tako da jim je mogoče bilo ohraniti ta jezik s svojo vero vred od roda do roda.

A tudi Slovenstvu je napočila zarja boljših dni.

V naši dóbi širi se omika v vse národne kroge. Šolstvo izrekoma pa je tisti vir, iz katerega zajemajo ljudstva občno izobraženje ter versko in národno prepričanje, ako je osnovano na jedino pravem temelji materinega jezika. Kdor ljudstvu zabranjuje njegov jezik v šole ter mu usiljuje tujo besedo, duši v njem s kruto roko najblažje čute do národa in domovine. In žali Bog! ustanovilo se je mej nami nemško društvo, katero pod krinko, da hoče otrokom svojega národa preskrbeti pouk v materinem jeziku, ustanovlja šole po naših slovenskih krajih ter vabi va-nje slovenske otroke, da jim cepi s tujim jezikom že v mlada srca mržnjo do lastnega národa.

Nasproti takemu, za nas Slovence pogubnemu delovanju čutili so vsi rodoljubi, da ne smemo križem rok držati in mirno gledati, kako se naša deca potujčuje, izneverja svojemu národu in odgoja v mislih in nazorih katoličanstvu nasprotnega nemško-židovskega liberalizma. Vsled splošne želje je podpisani ustanovni odbor sklenil ustanoviti

Družbo sv. Cirila in Metoda

za vse slovenske pokrajine ter predložil pravila vis. c. kr. notranjemu ministerstvu, katero jih je potrdilo.

Družbino delovanje prične se s tem, da se precej napravijo po pooblaščenih, ki jih postavi ustanovni odbor, podružnice, kolikor je za zdaj mogoče. Te bodo volile zastopnike za veliko družbino skupščino, katera izvoli pravilno družbino vodstvo.

Na delo torej, dragi Slovenci, za ohranitev svojega národa in svojega jezika! Ne dajmo se motiti, če nam očitajo naši neprijatelji, da nas je malo in da se s slovenskim jezikom nikamor ne pride. Samo v Avstriji nas je sedemnajst milijonov Slovanov, da ne štejemo onih osemdeset milijonov, kateri živé onostran naših mejâ. Kdor pa zna korenito slovenski jezik, on se lahko, rekli bi igraje, navadi drugih slovanskih jezikov. Mnogo naših ljudi našlo je že svojo srečo v trojedni kraljevini, zlasti pa je v Bosno in Hercegovino, priklopljeni zdaj naši Avstriji, odprta pot v prvi vrsti našim rojakom. Ne

na Laškem, ne na Nemškem, kjer še domačinu prostora pomanjkuje, marveč v slovanskih pokrajinah avstrijskih bodo iskali zasluzka in kruha tisti Slovenci, za katere v domovini ne bi posla bilo. A prvi pomoček v to jim je slovenski jezik.

Čuvajmo torej svojo sv. vero in ž njo svoj jezik kot najmenitnejšo dedino svojih očetov, kot sredstvo prave národne omike, kot ključ boljše bodočnosti, in ne oddajajmo teh svojih svetinj, kakor Ezav svojega prvenstva, za skledico tujčeve leče. — S tem namenom na delo!

Nebeška patrona pa, katera si je družba izbrala, sv. brata **Ciril** in **Metod**, ki sta sv. vero razširjajoč prva za slovenski jezik borila se in trpela, bodita naša pomočnika in izprosita našemu delu in prizadevanju Božjega blagoslova!

V Ljubljani, 20. septembra 1885.

Ustanovni odbor
družbe sv. Cirila in Metoda.

Učiteljska zborovanja v Ljubljani.

II.

Občni zbor „društva v pomoč učiteljem, njihovim vdovam in sirotam“.

(V 10. dan septembra 1885. l. ob 9. uri dopoludne v mestni dvorani.)

Zjutraj ob 8. uri je bila običajna sv. maša v mestni cerkvi pri sv. Jakobu, pri kateri so g. g. učitelji in učiteljski prijatelji pod vodstvom učitelja g. Jos. Maier-ja izvrstno peli prelepo gosp. Nedved-ovo mašo: „K Tebi srca povzdignimo!“

Potem ob 9. uri zborovalo je omenjeno društvo pod predsedništvom prečast. gosp. prošta dr. Anton Jarca. Nazočnih je bilo čez dvajset udov in tudi precej društvenih prijateljev. — G. predsednik je pristrčno pozdravljaj nazočne in rekel, da vdovsko društvo obhaja letos svojo petindvajsetletnico, ker 1861. l. so to društvo ustanovili tadanji nepozabljivi g. dr. Močnik, c. k. deželni šolski nadzornik, rajniki g. Jurij Zavašnik, knezoškofijski višji šolski nadzornik z milo pripomočjo vrlih drugih podpornikov, zlasti iz mej častite duhovščine. Potem gosp. predsednik naglašja, da je „Vdovsko učiteljsko društvo“ v srečnem položaji, da njegovo premoženje vsako leto narašča za najmanj 800 gold. — Mej dohodki se nahaja: Gotovine v blagajnici 250 gold. 16. kr., letnina in ustopnina društvnikov 451 gold., obresti od obligacij 1764 gold. 10 kr., obresti od izposojenih kapitalov 9 gld. 50 kr., akcija banke Slovenije 7 gold., iz hranilnice vzetih 160 gld., vkupej 2641 gold. 76 kr. in obligacije za 500 gold. — Troškov bilo je 2481 gold. 81 kr., izmej katerih se je vdovam in sirotam dalo podpore 1407 gld. 13 kr., 4 učiteljem pa vkupej 100 gold. Društvo ima sedaj 44.883 gold. 21 kr. premoženja, namreč: obligacij za 42.950 gold., v hranilnici 1348 gold. 26 kr., v blagajnici 159 gold. 95 kr., na 4 privatna dolžna pisma izposojenih 425 gold. — Vložene štiri prošnje rešile so se ugodno, in dalo se je podpore: Urši Zupanec v Šmartinu pri Gorenjem Gradu 50 gld., Josipu Kravsu 30 gld., Janezu Novaku 30 gold., Josipini Jerom 20 gld. — Pregledovalci računov izbrali so se per acclamationem gg. Adamič, Kavčič in Papler. — Ko je potem prišla na vrsto volitev predsednika in odbora, predlagal je g. Papler, da se gosp. predsedniku in odboru izreče zahvala in da se vsi zopet per acclamationem izvolijo. Predlog ta vsprejme se z dobroklici, torej so izvoljeni zopet: predsednikom dr. Anton Jarc, odborniki pa: Borštnik Ivan, Čenčič Jarnej, Govekar Fran, Močnik Matej, Praprotnik Andrej, Praprotnik Fran in Tomšič Ivan.